

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló”, a vobis institutum ad cat. olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:

1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözségekben.

R o v á s.

(Dr. M.) A katolikus tanítók pécsi nagygyűlésén a pécsi püspök pápai érdemkeresztet tűzött egypár vezetőember mellé. Őszinté szívvel csatlakozunk a gratulációkhoz és részt veszünk a kitüntettek örömeiben. Azonban épen ez a tény egypár gondolatot is kiváltott belőlünk, amelyeket a nyilvánosság előtt nem akarunk rejtani.

A katolikus tanító állásának, hivatalának fontos voltáról fölösleges dolog disszertálnunk. Elégge megmagyarázták ezt a tanítók maguk a fizetésrendezési mozgalmak idejében. Akkor bámulatosan öntudatos nyilatkozatokat olvastunk a tanítóktól, akinek „szakmunkájához a papság nem ért, de nem is érthet”, aki „kezében a pszichológia fáklájával belevilágít a néplélekbe”, aki „a nemzet napszámosa, névtelen hőse, jövőjének aranyművese, kulturának megalapozója”, aki „egészen összeforr a néppel és szellemi fensőbbiségével egyedül alkalmas a nép intellektuális és gazdasági erőt felébreszteni, munkába állítani.”

Ilyen és ezekhez hasonló lendületes jellemzéseit olvastuk és hallottuk akkor a tanítói hivatásnak. Igaz, hogy a himnusi szárnyalás vége mindig a hivatásfelemlés vágyára szaladt, de ez utóvégre nem volt baj. Igazságtalan dolog volna ugyanis, hogyha az *itt felsorolt nemzetmentő munka* méltó-díjazás nélkül maradna.

Itt azonban álljunk meg egy pillanatra. Maguk a katolikus tanítók fejtették ki állásuk kulturális fontosságát. Maguk ébredtek annak öntudatára, hogy ők hivatásos segédcapatai a nagy küzdelmeket vívó katolikus Egyháznak. Ők maguk hangsúlyozták, hogy nem elég tanítani, hanem nevelni is kell a népet, és pedig a keresztény-katolikus vallás erkölcsös világnézet alapján, ha becsületes hazahakart, polgárokat akarnak az életbe beállítani, nem pedig üresszívű, rongyoslelkű, lyukas lelkiismeretű, kisebb-nagyobb stilusban működő gazembereket.

Legyen szabad nekem mindezekből levonnom a következményt, hogy tehát a *katolikus tanítói állásának lényege, célja, szelleme a lehető legnagyobb mértékben kötelezi a népművelő munkára.* És ha eddig a tételig a katolikus tanítók önbecsítése alapján eljutottunk, nem lesz nehéz megegyeznünk abban, *mit értünk a katolikus tanító népművelő munkája alatt?*

Ugyebár, a katolikus tanítót nem az különbözteti meg a nem katolikus tanítótól, hogy püspöki képezdében szerzett oklevelet? Természetes, hogy nem. Az sem választja el a többiétől, hogy katolikus iskolában működik. Hála Isten, van elég derék emberünk, kik állami vagy községi iskolánál működnek, és mégis megérdemlik a katolikus tanító nevet. Eszerint mélyebben kell keresnünk a distinktivumot, a lé-

lekben, az egyéniségben, a katolikus világnézetben, a katolikus működésben, a melyet ha elvárunk *vallásánál fogva* az állami vagy más alkalmazásban levő katolikus tanítótól, — a katolikus pénzből fizetett tanítótól, elvárjuk ugyanazt *vallásánál és vallásánál fogva.*

Az ifás-olvasás, a földrajz, a számtan stb. tanítása nem ad, mert nem adhat katolikus jellegű tanító munkájának. Azt a jellegű megadja az iskolában a katolikus szellem hirdetése, ápolása, az erkölcsök erősítése — az iskolán kívül a katolikus mozgalmakban való buzgó és önzetlen részvétel, a körökben, egyesületekben, szövetkezetekben, inasotthonokban való lelkes közreműködés, a katolikus sajtó pártolása, terjesztése, szellemi és anyagi támogatása.

Ezekből áll a katolikus tanító népművelő munkája. És mikor a tanítókat, mint bajtársainkat kérjük, hogy ilyen irányban öltöztessek valóságba katolikus művelőket, figyelmeztetjük őket arra is, hogy azok a pápai kitüntetések nemcsak már meglévő érdemeket szoktak jutalmazni, hanem sokszor buzdításul akarnak szolgálni a jövőre. A buzdítás pedig szől nem csak a kitüntetteknek, hanem minden katolikus tanítónak, valaminthogy a kitüntetés maga is az egész magyar katolikus tanítói karnak váltott becsületére.

Béka-história.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Írta: Kincses István.

A jó Sáska bácsi egyszer megpróbálta utána csinálni az urak dolgát, megpróbálta, tudna-e ő is ebéd után aludni. És sikerült neki. Alig odadobta magát az ágya végébe, hát ugy elaludt, hogy az égő pipa is kifordult a szájából.

Nem esett baja, mert felesége és eladó szép leánya virrasztottak álmai fölött s azok siettek is mindjárt a pipa tűzét megfojtani.

Sáska bácsi pedig aluvék és álmodott vala. Hanem milyen álmok lehettek azok! Bizonyos, hogy csorda bivaly kergeti az öregot, mert úgy hányja-veti magát, hogy az ökle perig sincsen biztonságban. Hadonáz, mint a mesebeli obsitos, ki a kardját használta esernyőnek: csöpp sem érte, úgy parirozott a hulló zapornak. No ha az urak is úgy tesznek ebéd utáni alvásukban, akkor hát bolond, a ki megírja a dolgukat. — Sáska néni legalább nem kívánt magának belőle.

No de Sáska bácsi se húzta ki sokáig. Egyszer csak nagyot horkant, két öklét szeméhez vitte s zavartan tekintett körül. Hosszu dörgölésébe kerül, míg megértette, hol vagyon. De hogy megértette, mindjárt rátámadt a feleségére:

— Hé! anyjuk, tudod-e mit álmodtam?

— Aztán hogy tudnám én azt? rázta fejét az asszony.

— De hát mégis, teszem, mit gondolsz?
— En semmit se gondolok.
— Ejnye asszony de rátartós lettél egyszerre. Hát semmit, épen semmit se gondolsz? Mondj, tudod, valami bolondot, hitemre mondom, valami nagyon bolondot.

— Akkor hát a bikák kergették, vélekedék az asszony.

— Semmi bikák, hehehe! nevetett derüs jókedvében az öreg bácsi, mert igen is, hogy én a varangyos békával vesződtem.

Azután diadallal nézte a feleségét és leányát, mint csodálkoznak el arra a kijelentésre. Mert hát akárki mit beszél, nem is olyan utolsó dolog az, mikor valakinek olyan extraordinári álmai vannak.

— Aztán tudjátok-e, kezdte Sáska bácsi, voltaképen mi bajom is volt nekem azzal a varangyossal?

A két fehérszemély persze vonogatta a vállát. Mit is tehettek volna különben?

— No ugy-e, hogy nem tudjátok, folytatta a házigaeda, azért lám hallgassatok én reám: szép módjával elkeritem a végit a dolognak. Adjátok előbb ide a pipámat!

Odaadták, az öreg rágyújtott s pipaszóval kezdett mesélni.

— Mondtam no, hogy szünet nélkül varangygal vesződtem. A komisz mindéig üldözött. Hessegettem, kergettem, de mindhiába. Az áldatlan bestiaja mindig módját tudta ejteni, hogy valahogy közelmbe férközzék s azután torokszakadtából belekornyikált a fülembe, tudod asszony,

ugy, hogy „brekeke.” Azt tettem, hogy este van és valamennyien szépen alusznak. Aludni próbáltam persze magamban is. Hanem képzeld el, a komisz alig hogy lehunytam a szememet, nyomban beleordít a fülembe, hogy „brekeke.”

Elrugtam magamtól, talán kilométert is gömbölyödött s újra próbálok aludni. El is alszom, hanem egyszer csak megint elvakkantja magát a béka: „brekeke”, hogy akkora csoroszla fusson le mindjárt az átkozott torkán mint a tenyerem milyen széles. Akkor hát tudom, hogy benne szorulna a brekegés mindörökké.

Igy azonban nem tudtam tőle szabadulni. Iszonyatosan megkínzott a kutya. Szemhunyaszt sem alhattam miatta, mert hát folyton azt ordította:

— Brekeke, eredj ki, brekeke, eredj ki! A végén azután azt gondoltam, talán mégsem olyan bolond a békája, a milyennek látszik. Megpróbálom, kimegyek.

És kimentem.

Sötét volt az éjszaka. Hosszu nézésembé került, míg a szemem hozzászokott a sötétséghez, hanem azután, no mit gondolsz anyjuk, mit láttam azután?

— Tudom is én, boszankodott a felesége, hogy örökkön-örökké a bolond kérdéseivel nyuggatja, mondd el szaporán, akkor majd én is tudom.

— No hát láttam valakit a kis ablakunkhoz lopózni, folytatta Sáska bácsi. Tyűh a fránya teremtettem! gondoltam magamban, ennek hiszen fele se bolondság. Áldottam a béka esztét annak

Ma lapunk 4 oldal.

00000306

JUDONSÁGOK.

Időjelzés: hűvös, keleten sok helyen csapadék, zivatarok.

— **A főispán köruton.** Agilis, megyénk és városunk javán fáradhatatlan buzgósággal dolgozó főispánunk keresi az alkalmat, hogy a megye népével érintkezzék s keze mindenholra elér, hol a megye közönségének érdekében tehet valamit. Mikor mások fürdőzni mennek, ő körülutrára indul s személyes tapasztalatokat kíván szerezni arról, helyes mederben foly-e a közérdeket szolgáló megyei adminisztráció? Tegnap a reggeli vonatról Erden szállt le az alispán, a főszolgabíró és titkárja kíséretében s megtekintette a községházát, az épülő iskolákat, a közegészségügy sem kerülte ki figyelmét s belépett egy-két szatocsboltba és mézszárszékebe. Mindenütt volt egy-két kérdező és buzdító szava. Érdőrl Százhalombattára, majd Ráckereszturnra ment át a főispán, fürdőzés helyett sorra járja a megye községeit.

— **A honvédség köréből.** Kerti Gyula százados-kezelőtsit a székesfehérvári m. kir. 17-ik honvédelmi vezérparancsra Budapestre a központi ruhahatárhoz helyeztetett át, helyébe jön Riefler Ferenc főhadnagy kezelőtsit a nagyszébeni m. kir. 23-ik honvédelmi vezérparancsra.

— **Közigazgatási bizottsági ülés a városnál.** A városnál tegnap közigazgatási bizottsági ülés volt, melyet 10 órakor nyitott meg a főispán távollétében elnöklő Havranek József polgármester. Az ülés tárgya a szokásos havi jelentések voltak.

Tóth István főjegyző a rendőrség jelentését olvasta fel a következőkben:

Előfordult bűnesetek: Okirat hamisítás 2, hamispénz forgalombahozás 1, az ember testiépsége elleni cselekmény 10, lopás 45, vagyon elleni cselekmény 13, rablás 1, egyéb bűntettek és vétségek 8. Összesen 80. Elintéztetett 69. Hátralék 11.

A kihágási ügyosztálynál feljelentés tétetett 138 esetben. A feljelentett terheltek száma 185.

A rendőri jelentés beszámolt még a szociális mozgalmakról. Az elvtársak 8-án felvonultak vásártérre népgyűlés tartására, de ott annyira komiszkodtak, ostoba közbeszólásokat eregettek meg, s a szónokok annyira bolondot összehadartak eszesveszeten izgattak, hogy az eljárás meg kellett indítani ellenük.

a varangynak, a miért engem erre a tolvajra előre figyelmeztetett. Ezt hát meg fogom, tettem föl magamban s addig el se érzetem...

— És megfogtad? Vágott ura szavába az asszony kíváncsian.

— Meg biz' én. Hanem hogy birokra kelünk egymással, én öt vítezől földhöz vertem s az akkorát huppant, hogy az imént egészen fölébredtem. Így hát mégse tudom, kicsoda s mit akart az a tolvaj. No ládd-e asszony, ezt élmód-tam én ma délután. Ugy-e hogy nem olyan egészen bolond.

— Hát'szen bolondabb is lehetett volna, hagyta rá felesége a dolgot.

Elkezdték volna még magyarul is azt az álmot, ha véletlen a kocsi be nem ront azt a jelenve, hogy csikót hozott a rudas. Olyan derek pára, csak no.

Erre persze, uccu! valamennyien ki az istállóba. Legelől futott az eladó, ki a dolgok ilyen fordulatának nagyon megörült, látszott rajta, hogy szinte túlkön ül, míg apja azt a béka históriát feszegette.

A sőtét este vetette őket megint a szobába. Megvacsoráltak szépen s azután, mert éjjeli bakteroknak nem születtek, hát szépen elnyugodtak Isten nevében.

Sáska bácsinak kicsit megártott a délutáni alvás, mert ugyanis mehezen akart csukódní a pillája. Hanem azért végre valahára mégis lecsukódott. De nem soká szunyadhatott, mert egyszer csak, hopp! fölzerezett s elvakkantotta magát: — Átkozott bestiája!

A helybeli neolog izr. hitközség két iskolai pótdórájának elengedését. Az ügyet a kultuszminiszter elbánsa alá teszi át a bizottság.

Árókay Antal dr. helyettes tiszti főorvos jelentése kapcsán megemlíti, hogy a város közegészségére nézve nem épen kedvező jelenségeket látott, az utcák piszkosak, különösen kifogásolja a Kert, Gyúlmolcs-, Horog-utcaikat, ezekben állandó bűzhöd pocsolyák fertőztetik meg a levegőt. A bizottság intézkedését kéri. A részletes jelentést lapunk más helyén közöljük.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a kincstári követelések összege a múlt hó végeig, 1.543.413 kor. 21 fillér. Erre befizetett adó: 1.097.784 kor. 11 fillér. Hátralék: 954.929 kor. 10 fillér. 17-én kaplak házádomentességét.

A tanfelügyelő bejelentéi Sváb Kálmán tanító, és Rónai Károlyné óvónő nyugdíjaztatását. Sváb Kálmánnak a bizottság 2200 kor. nyugdíját állapít meg. Rónainének pedig elrendeli orvosi megvizsgálását.

A főállatorvos jelentésével kapcsolatban megemlíti, hogy a húskínérést a város területén levő 2 állatorvosnak ellenőrizni lehetetlenség, evégből a sertésvágóhidak felállítását hozza javaslatba. A bizottság tetszéssel fogadta az eszmét s tanulmányozás céljából átkért a tanácsnak.

Az ülés fél 12 órakor ért véget.

— **Áthelyezés.** Horváth Ferenc nagymáncsi kir. járásbírói betöltésétől hasonló minőségben Adonyba helyezte át a belügyminiszter.

— **Rákóczy hamvaihoz.** A szombathelyi községi közigazgatási tanfolyam hallgatói dicsőretre méltó lelkesedéssel elhatározták, hogy az iskola kapui bezártával, zarándoktra indulnak Rákóczy Kassán pihenő hamvaihoz. Ma érkeztek este 6 órakor városunkba Kiskos István tanárunk vezetése alatt. A leikes csapatot Policz Péter gazdasági tanácsos fogadta a város nevében a hármashidnál. Innét saját Rákóczy lobogójuk alatt a Palotai-, Sas- és Nádor-utcán át kijelölt lakásukra, a belvárosi iskolába vonultak. A Zarándokcsapat Rákóczy-képeslapokat árusít útjában s az ebből bejövő tiszta jövedelmet a Kassán felállítandó Rákóczy-szobor javára teszi le. Ma este a város látja őket vendégül. Utjokat 13-án folytatják Budapestben át Kassára, hol tegyeletük adójaként a hamvakra helyezik a nagy ezüst bábérkoszorút, melyet gyalogos utjokban magukkal visznek.

— **A város közegészsége.** Árókay Antal dr. helyettes tiszti főorvosnak a rendes havi bizottsági ülésen elhangzott jelentése szerint a város közegészsége június hónap kedvezőbb volt, mint május hónap. Járványá fajulható kórok csak szórányosan fordultak elő. Hasi-

hagymáz egyetlen eset sem volt. Uralkodó megbetegedések a tüdő és légutaknak, valamint a gyomor és bélhuzalnak hurutos bántalmak voltak. A részletes jelentés a következő: Született 86, ebből törvényes fi 40, nő 44, törvénytelen fi 1, nő 1. Házasságra 38 pár lépett. Elhalt 65, ebből fi 36, nő 29. A születések a halálozásokat 21-el mulják felül. Nevezetesebb halálokok: tüdővész 12, brighthor 4, aggkori kimerültség 8, gerinclobb 3, agylágyulás 2, bélhurüt 4, agygyuta 6, gümőkóros agyhártyalobb 4, tüdőtagulás 2, ér elmeszesedés 1, szervszívba 2, májlobb 1, tüdőlobb 1, lügmérgezés 1, koponyatorés 1, elgázolás 1, veleszületett gyöngeség 2, agyrázkódás 1, operált sérv 1, halvaszületett 3.

— **Megnyírbált remények.** Régóta vajudó tügynek csattanójaként jött a várososh a kultuszminiszterrel egy leirat. A leirat néhány fiatal városi tanítót érdekel közelebbről, kiknek holmi ki nem elégitet igényeik voltak. Pár évvel ezelőt történt, hogy őket 1000 k. törzsfizetéssel segéd-tanítókká választották Fehérváron. Egy évre rá pedig kimondta a miniszter, hogy a segéd-tanító többé nincs, a városi községi tanítók törzsfizetése kerek 1200 korona. A néhány ambiciózus tanító ekkor először a várost majd a kultuszminisztert kérte arra, hogy a múlt évre visszamenőleg is pótolja ki fizetésüket 1200 koronára. A kérvény mindkét fórum elutasította s ezek után a közigazgatási bírósághoz került. Egy darabig ott hevert az irat s csak most érkezett a várososh, hogy elvágja sok szép remény fonálát.

— **Rözsäunnepele.** A székesfehérvári Keskedelmi Alkalmazottak Köre 1907. július 14-én (vasárnap) a belvárosi kath. kör kerthelyiségében és a Szent István teremben a fejérmegyei és Székesfehérvár sz. kir. városi tuberkulózis ellen védekező egyesület javára tekeverseny, osztály-sorsjáték s táncal egybekötött zártkörű rözsäunnepelet rendez. Kezdeté délután 5 órakor. Személy-jegy 1 K. 50 fill., család-jegy 3 K. 5—8 óráig sétahangverseny. A tekeverseny d. e. 11 órakor kezdődik és este 8 órakor ér véget. 6 órakor osztály-sorsjáték.—Este 8 órakor kezdődik a tánc, melyhez a zenét Csanyi Pista elsőrangú zenekara szolgáltatja. Felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Felbőbezés.** Junius 27-én tartott városi rendes közgyűlésen tudvalevőleg a Felmayer gyár 15 évi pót és köveztvám adó mentességét kapott. Csőpöntzky Minály ekkor azt indítványozta, hogy ne csak a gyárost, a nagy iparost részesítsük kedvezményben, hanem a 15 évi pótdómentességet adjuk meg a kisiparosoknak is. Ez indítványt a kögyűlés nem tárgyalta, azon alapon, hogy az indítvány 24 órával előbb nem volt bejelentve s hogy szorosan nem függ

— Apjuk, mi baj no? kérdezte felesége ugyancsak fölrianda álmából.

— Hát azt gondoldol vesztig marad az a kutya béka? Nem hallod anyjuk, mindig azt trombitálja a fülembre:

— Brekeke, eredj ki!

— En hiszen nem hallom, hanem ha az a varangy épen ugy akarja, hát eredj ki no.

— Asszony, ugy gondold?

— No persze, hogy persze.

Sáska bácsi nem várt több biztatást, hanem szépen fölcihelődött. Magára vette a bekecsét, botot fogott s ugy ment neki az öreg éjszakának. Felesége világot gyujtott s szinte visszafojtott lélekzettel várta, mi lézzen már most.

Az lett, hogy öt percnyi néma csendesség vala, hanem azután valaki csak eliskoltja magát a szomszéd szobában, mint a kit nyársra huznak. Es Sáskáné megismerte, az bizony lányának hangja volt. Hát az nem alszik? Mi keresni valója neki a szomszéd szobában? No bizony, tessék! Üres az ágya. A dunna ugy eligazítva, akárcs ik aludnék alá ta, mint a bunda.

Oh! az ármányos. Most bujik elő, sompolyogva jön ki az ajtón, hogy senki meg ne hallja.

— Ejnye te jó posztó! fogadja édesanyja szerető kedvességel, hát hol járunk éjszakának idején? mi?

Nem tudta folytatni, mert a pitvar ajtó felől is csoszogás hallatszott; pillanat s föl pattan az ajtó. Sáska bácsi másodmagával jön: fülénél fogva cipel egy legényt s hogy a világnál jobban kiveszi, hát Tarkos Pista, az ármányos.

— No csakhogy meg vagy, te gazember prédikált neki Sáska bácsi egészen kifelé magából, adok én neked más ember ablaka alá járni a fiatal lánycelédek fejét ott elcsavarni. Há nem félsz az Uristentől?

— En csak kendőtől félek, vett magának bátorságot a legény szólni, azért is nem mertem különben cselkedni.

— Nem mertél bejönni hozzám, böcsülettel szemem közé nézni s azt mondani: Sáska uram, adja oda nekem a leányát, szent hittel veszem el az oltár előtt s megbecsülöm emberséggel halálos holtig való szerelemben? Ezt nem merted tenni?

— Nem, felelt a legény keservesen.

— Jól van hát no, most már ne is mondd, ugy is tudok mindent. Az egész' érelesztelek, imposztor, hanem azt megmondom, édesapádat elküldd ám holnap reggel hozzám. Jövő vasárnap a pap hirdet benneteket, mert ha nem, hát olyan ribilliót csinálók, mitől fölfordul az egész falu. Ugy nézz rám öcsém, hogy Sáska Mihálynak hívnak engem.

Hanem Pista dehogy nézte meg a félelmetes öregget. Örült, hogy olyan szép szerivel elpusztulhatott onnan: még a vasvillát se házasi-tották össze a fejével.

A házban pedig újból minden elcsöndesedett. Elyugodott Sáska Mihály is s az egyszer nyugodtan szundikált reggelre; fiabéka se veszekedett már vele.

össze a tárggyal. Csöppentky bizottsági tag a közgyűlés emé határozatát sérelmesnek látván, a közgyűlés eljárástát megfellebbezi a belügyminiszternél s kéri a belügyminisztert, oldja fel a közgyűlésnek határozatát, melyben az indítvány elvetését hozta.

— **Új iparosok.** Junius hóban a székesfehérvári iparhatóság területén iparjogot nyertek Jankovics István, ács, Kertész János bádgos, Klemenc János cipész, MatiuZZi Anzelmo fagyalt-készítő, Horváth István ács, Klauzenberger József cipész, Bernát Pál téglavető és égető, Benicsik János cipész, Lévy Károly mázóoló és Süveges Ferenc kőműves.

— **Munkásbiztosító hivatal.** Kossuth Ferenc keresk. miniszter Fehérvármegye törvényhatóságához leiratot intézett, melyben tudomására hozza a törvényhatóságnak, hogy a munkáspénztárak felügyelete s a betegség, baleset esetében felmerült bíráskodás, mely eddig a keresk. miniszter halálakorébe tartozott, most az 1907. évi XIX. törvényben létesített munkásbiztosítási hivatal ügykörébe tartozik.

— **Értesítés.** Kedves rendelőknek, barátainknak és ismerőseimnek tudomására adom, hogy a mai napon bizonytalan időre gyógykezelés miatt elutaztam. Arra az időre oly kitűnő szakembert bíztam meg üzletvezetéssel, hogy az által semmi hátrányt az üzlet nem szenved. Kérem azért a t. közönséget, ha egy kis jóindulattal volt hozzám, ugy ez idő alatt is tartsa meg üzletemet szíves jóindulatába s ezuton is támogassák szíves rendelkezésselükkel.

Továbbá ha van valakinek valami privát elintéznivalója, tartsa azt függőleg gyógyulásomig. Most pedig a jó Istenben bízva mondom ugy a barátainknak mint ismerőseimnek Isten hozzádot a vizontlás reményében *Boji Lajos* fényképész.

— **A város gyomra.** A múlt hónapban a főállatorvos jelentése szerint Fehérvár közönsége elfogyasztott 6 bikát, 48 ökröt, 121 tehenet, 368 borjút, 178 juhot, 670 sertést, összesen 1480 drb. állatot. Kedves egészségére!

— **A Ligetsori betörőnek** nyoma veszett. Szétrepült az ország minden részébe a köröző távirat, a csendőrség is mozgósítva van és a betörőnek sehol semmi nyoma. Valahol a bokrokba huzhatta meg magát az eset után; délbén többen látták Keresztes felé hajdonfővel szaladni, de azóta sehol semmi hír róla. Lehet, hogy akkor kerül hurokra, mikor a lopott tárgyakat értékesíteni akarja. Még tulajdonképen nem is tudják, mit vitt magával, a lopott tárgyak mennyiségét csak akkor lehet megállapítani, ha Wertheimék hazajönnek. Lehet, hogy sok mindennek találják hült helyét.

— **Egy kis irodalom.** Egy szerkesztőség nemcsak kifelé terjeszt az eszméket, hanem befelé is valóságos rakétára a különböző szellemi irányzatoknak. Majdnem naponta kapunk hol innen, hol onnan egy könyvet, amely szíves jóindulatunkra támaszkodva egy-két dicsérő szót, reklámot, szóval napvilágot kér a maga számára. De hát kinek volna hozzá ideje, hogy ennek a sokféle óhajnak megfelelni tudjon? Bizony mondhatom, évek elmúlnak, míg annyirajutok, hogy egy regényt átolvashatok. Nem olyan, vásár a mi vásárunk, a mely mellett kényelmesen leheveredve, még hosszabb szórakozásra is juthatna időnk. Nemrégiben három regény is jutott a kezembe. Egyiket valami névtelen német írónő írta: Egy tévedt nő naplója. A fővárosi lapok nem győztek áradozni a dicséretben. A másik keresztény szociális regénynek nevezte el magát: a harmadik egy grófnőről akart életrajzot írni. Ezeknek a szerzője a Csicseri Orosz Adrienne hangzatos név boidog tulajdonosa. Valahogyan több időm akadt s azt gondoltam, hogy nekem se fog értani, ha ismeretséget kötök a legesleg-újabb irodalmi irányzatokkal. Hadd lássam, miben gyönyörködik a modern regényolvasó közönség.

Ugy voltam velük, mint aki messze tájról jött és a régi tájat, a szép virágos rétet, a rózsákkal beültetett kis kertet, a napról kiugró s a szép múlt után szemétdombbá változtatta talája. Ennek a virágos kertnek nők, gyengéd szívű, fehérlelkű nők lennének az ápolói. S mind a háromban mit találtam? Egyebet semmit, csak szeméret, piszkot, erjedést. Hát hiszen tudom én azt

nagyon jól, hogy szeméttelrakódó helyre is van szükség. Csak azt nem értem, hogy miért kell az olvasóközönségnek ezt a csunya helyet végignézni. Miért kell végignézni azt, hogy rothad valami, miért akarnak a létrók annyira élénkek lenni, hogy szaglási szerveinkkel az éjredezés, a piszkos szagát is érezteni akarják.

Mit érdekelheti a csak egy parányi izléssel bíró olvasót az, ha egy bukott nőnek kivél, hogyan stb. van ismeretsége s hogy mindannak mik a prózai részletei. S mindezt nem egy vén kiaszott bácsi mondja el, hanem nő, a ki nemnek szegényét hordolja a papírra és a világ elé. Művészetet, a ki ne keressen nála senki. A jellemzés, a mesészövev-érdekesége egyáltalán nem áll a tollához. S mivel ilyesmihöz nem ért, a kulisszák mögötti közönséges, köznapit prózát berzengeti a világ szemei előtt, a mit még egy edzett férfitársaság is kellemetlen érzéssel hallgatna végig. Így és ezzel nem lehet pótolni semmit. Ez oly dekadencia, a melyet mindenki gyűlölni és undorral fog olvasni, ha a jóízűségnek még ismeri az elemeit.

Cuthi Soma, a kitűnő humorista *Fekete könyv* címen adott ki egy csonó minővégig érdekesítő detektív történetet. Hogy ebben minden olvasni szerető uriember gyönyörködni tud s érdeklődéssel olvassa, az természetes. De hát Guthinak van tudása, van izlése és van írói talentuma. Merithet egy éles elme forrásából s nincs szüksége arra, hogy hétköznapi legyen s piszkot teregessen az olvasók elé, remélve, hogy olyat azok még nem láttak s ezért ingerelni fogja a kívánságukat. Ezt tudjuk ajánlani, amazokat a magyar irodalom árnyékának tartjuk.

— **Halálos baleset.** Az Erdhez tartozó Simonpusztán Szép István, tehenes 2 és fél éves Jancsi nevű fiacskája, egy hiányosan bekérített vízmedence körül játszadozott s e közben a rozszul megépitett korlatokon át a medencébe esett. A közelben nem volt senki, aki kimenthette volna s a kis fiu a medencében halálát lelte.

— **Postagalamb.** Régente nagy szerepe volt a postagalambnak, mert a telefont és a távirót pótolta. Ma csak a katonák vehetik nagy hasznát háborus időben. Egy ilyen postagalamb látogatott el hozzánk a napokban s szegényke kifáradva a Zichy-liget lombjaiban kereset pihenőt. A liget gondos őre azonban itt sem hagyta pihenni, megfogta és elvitte a városházára, hol a gazdasági tanácsosnál van elhelyezve. Lábszárán M. C. betűk láthatók.

— **Jégerverés.** Kiszámíthatatlan károkat okozott eddig a jégerverés megyénkben. Újabban arról értesülünk, hogy a megye egy részét már másodsorú verte el a jég. Teljesen tönkre verte Fiáth-Kajort, Boda-Kajort, Börögödöt. Tömlentelen kárt okozott Csákerbenyben, Mór és környékén is. Epen az aratók elől tarolta le az érett gabonát.

— **Betöréses lopás** elleni biztosítás legolcsóbban a Fonciére, Pesti biztosító intézetnél eszközölhető. Irodák Wertheim-ház emeletén. Telefonszám 165.

— **Fácán helyett jómádár.** Kubik Gyurka és Hegedüs Károly suhancok egyült böklásztak, bujkáltak az Újfalu-pusztai fácános kertben valami huncutságban törve fejüket. Vámos Gábor kerülő persze nem látta, hogy a bokorban jómádárak vannak, semmi rosszat sem sejtve a rezgő bokorba durrantott sörétes puskájával. A durranást nagy sikoltozás követte s a Vámos uram is fúrge léptekkel a bokorhoz sietett. Ehült szemécszája, mikor a két suhancot vérbé fagyba látta a földön fetregeni. A baj meg volt, nem segíthet rajta. A Gyurka gyerek bizony súlyosan megsérült, de sérülése nem életveszélyes. Károly is nyögi a sebesülést néhány napig. A vigyázatlan erdőőrt persze feljelentették a helybeli kir. járásbírósnágnál.

— **Gyújtogató villám.** Vértesszőlőn f. hó 9-én délelőtt 11 órakor a villám leütött Lanksz Ferenc házába és azt felgyújtotta. Az összefutott nép, valamint a gyorsan megérkezett alcsuthi tűzoltók a tűz továbbterjedését megakadályozták. — Szabadbattyánon is több helyütt leütött a villám. Kubik János földgazda présházát felgyújtotta a lecsapott villám s a présház teljes felszerelésével porig égett.

— **Kimutatás** a jótékony nőegylet saját pénztára javára eszközött: általános gyűjtésről, mely 1792 korona 17 fillért eredményezett:

Ö cs. és kir. Fensége herceg Lichtenstein Alajosné, sz. Erzsébet főhercegné, Kégl Dezső, gróf Pappenheim Szigfriedné 50—50 korona.

Gróf Széchenyi Viktorné 30 korona.
Gróf Cziráki Antalné, Meszlény Benecéné, Meszlény Pálné, dr. Prohászka megyéspüspök, özv. Say Istvánné, gróf Zichy Rafaelné 20—20 korona.

Ciszterci rendház, Deutsch Ignácné, Dieterich Szilárdné, Farkasdy Dezső, K. Kovács István, özv. Karl Józsefné, Karl Istvánné, Komáromy Károly, Károly János, Koncz tábornok, Mayer, id. Mann Józsefné családjával; Nagy Alfonz, N. N., gr. Pappenheim Sándorné, Szuborics Jenő, Szogyény-Marich Julia, báró Wense Róza, Wertheim Arminné 10—10 korona.

Deutsch Aladárné 8 korona.
Csáp Miklósné, Grünfeld Pálné, özv. Hahn Jakabné, Meran grófné, dr. Molnár, Posits Mihály 6—6 korona.

Özv. Bárdossy Imréné, özv. Flits Miklósné, Juth nővérek, Kuti Márton, dr. Löwy Károlyné, Stolczenberger Ferenic, Siebenrockné, Schietzer Nándor, dr. Szűcs Andor, Várady Károly, Wertheim Pálné, ifj. Weisz Jakabné 5—5 K.

Aujedzsky Adolfné, Barnai Ignácné, dr. Csöppenszky, Dieterich Berta, dr. Eisenbarth Károlyné, Exner Gyözőné, Fittler Béláné, Fröschl János, báró Gudenus Ervin, özv. Kamarassý, özv. Kovács Sándorné, Kovács Károlyné, Keresztes Zsigmondné, Kaltenecker Mártonné, Kuthy Józsefné, Krécsy Miklósné, dr. Lauschmann Gyuláné, ifj. Lövinger Mórné, Molnár Béláné, Madarassyné, Mäder Ferenicné, Nagy Ignácné, Pollák Gusztávné, Reé Istvánné, dr. Révy Ferenicé, Rauscher Béláné, Reinitz Lipótné, dr. Reichardt Tamás, dr. Saára Gyuláné, dr. Szabady Józsefné, Schlamadinger Alajosné, Szogyény-Marich Géza, Skalka Jánosné, Schlamadinger Jenőné, dr. Tunner F. Károly, Turján Józsefné, Vígayzó Imréné, Vicenty Pálné, Vértessy Józsefné 4—4 K.

Almássy Jánosné, Bilkei Ferenic, özv. Braun Alajosné, Belák Ignácné, Csabka Emilné, Diebala Györgyné, Engelmänné, özv. Eisenbarth Ferenicné, Fanta Adolfné, özv. Göbel J. Györgyné, Havranek Józsefné, Hübner Károlyné, Hauszner Oskárné, dr. Hájós Kovás, özv. Klein Józsefné, Kenessey Gyuláné, Kovács Ferenicné, Kelemen Béláné, Kovács-Szogyény-Marich Rozáliá, Kohn Adolfné 3—3 kor. (Folyt. köv.)

— **Hurokra került.** Folyó hó 7-én tolvaj járt Nagy-László váli hegyőrr lakásán. A hazatérő hegyőr a lakást feltörve találta. Az angolos láto-gatóval együtt egy pár csizma és egy öltözet ruha is eltűnt. A karosult följelentésére a nyomozó csendőrök a tolvajt Martonvásáron elfogták. Az illetőt Wildhanger Károlynak hívják, budapesti csavargó. Elfogatóikar a lopott ruhákat viselte. A helybeli kir. ügyészség fogházába szállították.

— **Kutba esett kis fiu.** A Gőböljárás-hoz tartozó Kálmán-majorban Domák József kis iskolás fia, a 9 éves Pista ebédet vitt az apjának ki a határba. Míg apja az ebédet elköltötte, a fiu a kuthoz ment játszani s a kut kánvájára állva egyensúlyt veszve a vízbe zuhant. A szerencsétlenséget senki sem vette észre s a fiut hiába keresték, míg végre este megtalálták a kutban, ahonnan holtan húzták ki.

— **A furkos bot láttára.** Herczog Béla sárabai kereskedő nyugodtan foglalatokodott szőlőjében a napokban. Munkája közben egyszer csak zsörtölődő hangok zavarják meg. Erre feltekint s uramfia kit lát, nem mást, mint Horvát János gazdát, ki egy nagy furkos bottal tart a foglalatokodó Herczog Béla kereskedő felé. Herczog urnak a bot láttára egy kissé inába szállt a bátorsága, de neki durálja magát s nem old kerekelt. Horvát gazda sem tágt, jön nagy garral s emelini a botot. Herczog ur nadragja felé, itt jegyezzék meg, hogy Horvát gazda Herczog uram elnadragolására emelte a botot s teljes szándéka volt a megszeppent Herczogot elnadragolni az esetben, ha mindjárt nem tesz le 4 kemény koronát. Horvát gazda javára. Herczog urnak ekkor már annyira inába szállt a bátorsága, hogy még az elnadragolás elét kifizette a 4 koronát, csak hogy Horvát gazdának kezében ne lássa

azt a fene nagy botot Horvát aztán ellillant. Herczog urnak csak most jött meg a bátorsága és fejlelte Horvát gazdát a kir. ügyészségnek, előadván a történeteket.

Rendőri hírek. Cserékei Juli cselédleány gazdját felmondás nélkül hagyta el s erkölcsien utra tért. Zavaros r. alkaptány 2 napi elzárásra ítélte s a dutyi letülése után szülőházába toloncoltatja. — Vanka Ferenc inasát szerződés nélkül vette fel s ezáltal utját vágta annak, hogy majdan segédde minősíthessék az ipartestületnél. 15 kor. pénzbüntetést szabtak rá. — Lencsés György szítás fiókületében költség kimelés céljából elfelejtett üzlethezvetőt alkalmazni. A feledékenységét a rendőralkaptány észrevevén, 100 korona pénzbüntetésre (5 nap) ítélte. — Ditrich Károly jogtalanul próbált ipart üzni. A terv fucsba ment s a rendőralkaptány 25 korona pénzbüntetésre kiszarkolásra utalta. — Pénzes Imre és Langmár János segédüket munkakönyv nélkül vették fel. A rendőralkaptány 20 korona pénzbüntetéssel figyelmeztette őket a rendre. — Szekeres Mari csuf módon berugott s ilyen állapotban éktelen patálfát csapott az utcán. Három napi üdülést rendelték el kijózanítására.

Szűtőhegyi kisebb olcsó lakást keresek
6—8 hételre a Fehérvári hegyen szép, árnyas helyen. Ajánlatokat az ár megjelölésével alábbi címre kérek **R. I.-né,** Budapest, VIII. Nap-u. 28 szám.

A kath. tanító a ker. szociális tevékenység terén.

A „szekesfehérvári egyházmegyei róm. kath. iskolák tanítóinak egyesülete” 1908. június hó 28. Szekesfehérvárott megtartott közgyűlésen elfogadott pályanyertes dolgozat.

Irá: **Reichenbach Ferenc,**
csákvári főtanító.
(Folyt. és vége.)

Mig e jobb kor bekövetkezik, lépji a tettek mezejére, te oly sokszorosan igénybe vett néptanító. Világosítsuk fel az iskolában a gyermeket, az ifjúsági egyesületben a serdülő ifjakat, az olvasókönyvekben a felnőtteket a szesz gyilkoló, szegénységet okozó hatásáról. A zemlékezőténetség csökkenése, a gorombaság, a szemérem elleni bűntettek, a verkedés, gyilkosság, öngyilkosság oka nem egyszer egy alkohollal átdözsölt éjszaka következménye. Az alkohol gyakori élvezete által kifejődik az alkoholmérgezés, melynek vége a reszkető örfjongség. De nem csak elmebetegséget, hanem más veszedelmes betegségeket is okoz az alkohol, ezt bizonyítja azon körülmény, hogy a halálozási arány sokkal nagyobb az alkoholisták közt, mint a józan életűek között. Az alkohol elősegíti a faj degenerációját, a részeges apa gyermeke vézna, satnya, mely ha életben marad is, tetterős, munkára képes nem lesz. Ha az alkoholmérgezés tovább terjed, elsatnyul a nemzeti erő képező nép, és nem leszünk képesek más nemzetek támadásainak ellentállani sem testi, sem szellemi küzdelemben. Példa erre a ruthén faj elkorcsosodása, mely már alig tud a hadseregnek katonát adni. Tárjuk a nép elé az alkohol túlságos élvezetének itt felsorolt borzasztó következményeit, melyek a társadalmi rend felbomlását, és népünk elszegényedését okozzák és küzdjünk az alkoholizmus ellen a mint csak tudunk, ha szeretjük édes magyar hazánkat. Szoktassuk rá a népet az olcsó, egészséges, tápláló tej használatára. Ahol van mértékletességi egylet, hódítsunk annak tagokat. A tanító maga legyen a józan élet mintaképe, kerülje a korcsmát, legyen mértékletes, hogy rá ne illyék a közmondás: „Vizet prédikál és bort iszik.” A részeges tanító rossz példája oly bűn, melynek körülírására nem is találók szavakat. A józan élet által megtakarított fillérekből fog kerülni élelemre, ruházatra, és nem lesz annyi szegény, ki oly szivesen hallgat a csábító szociáldemokraták szavaira,

7. A dohány és szivar sok pénzbe kerül, sok fillért lehetne megtakarítani, ha kevesebbet füstölünk. Ezzel szemben mit látunk? Azt, hogy nemcsak a felnőttek hanem a gyermekek is használják, magukba szívják a mérget, mely

nem sokban különbözik az alkoholtól. Ettől eltekintve rabolja az időt is. Nézzük csak a pipás napszámot, mennyi időt tölt el a folytonos pipa tömés és rágyújtás által, de azért a kiszabott napszámából nem enged el egy fillért sem. Hát a cigarettázó gyermekek által okozott tűzkar mekkora? Segíteni kell bajón, de a tanító itt sem tehet meg mindent, hisz nem járhat minden fiu után a mezőre, istállóba, hol azok csapatosan szívják magukba az ölü mérget és köpik az emésztéshez szükséges nedvet. De még azokat sem tudjuk korlátozni, kik szülőik engedelméből szutyakolnak. Törvények kellene ide. Ne adjon a boltos gyermeknek dohányt, vagy szivart, vegyük azt a felnőttek. A cigarettának darabonkénti eladását be kell tiltani. Legyen a községi előjáróknak hatalma a szivarozó gyermek szülőinek megbüntetésére. Mezőn, a csósz tegyen feljelentést, ha lát cigarettázó fiukat és becsületre mondani, kevesebb lesz itt is a visszaélés. Az iskolában tegyük meg kötelességünket, figyelmeztetvén a fiukat a dohány rossz hatására.

8. Szociálmusról beszél ma minden ember, ettől várja sorsának javulását az emberek milliója. Kár, hogy a szociáldemokraták révén tudnak erről az embereket. Munkásaink legnagyobb része élteti a világmegváltó nemzetközi szociáldemokráciát. És miért? Mert mi, kik Jézus Krisztustól tanultuk a legszebb szociális elveket késedelmesek voltunk. Még egy évvel ezelőtt is akadt uri ember, aki azt mondta, nincs Magyarorszában igazi szociálista. Most mikor látjuk, mint szaporodnak a hazátlan bitangok (ők így nevezik magukat), a vallástalan szabadgondolkodók száma, most kapkodunk, mikor a nép már meg van mélyezve a gyalog-sátánok tenai által. Meg kellett volna indítani a harcot keresztény alapon, Krisztus szellemében, ki azt mondta: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat:” A jóra azonban soha sincs késő, jobb későn, mint sohasem. Ismertessük meg tehát a néppel a két szociálmusz közötti különbséget úgy elveiben, mint hatásában. Térítsük vissza a már eltévedetteket, hirdessük, hogy a ker. szociálmusz is az elnyomottak javát akarja, de nem Isten nélkül, hanem azon elven, hogy embernél a munka, Istennél az áldás. Ne késünk tehát a ker. szociális egyesületek megalakításával, szeressük a népet, ne bizzuk a munkás kérdés megoldását a szociáldemokratákra. Hogy baj van, az bizonyos. A mai felvilágosodott világban igénye van a legegyszerűbb napszámoknak is, ő is szereti a húst, a bort, a tisztességes ruhát, a tiszta, meleg szobát, — joga van hozzá, erre pedig nem kerül. Aki nem hiszi, próbálja meg tikkasztó hőségben, dermesztő hidegben 1—2 koronáért dolgozni, nehézség munkát végezni és e csekély keresetből 5—7 tagból álló családot fenntartani és be fogja látni, hogy a napszámok, munkások követelése nem tulságos. Hát a pusztai cselédek sorsa irigylendő talán? A gazdag gyáros, földbirtokos élhet 50 egész 100 ezer koronát, míg sok szegény munkásra annyi fél fillér sem jut évi fizetés fejében. Az intelligens emberek közt a tanító sorsa olyan, mint a szegény napszámosé. Ennek az állapotnak meg kell szűnie, segíteni kell az elnyomott népen, ezt parancsolja a józan ész és a felebaráti szeretet, mit Jézus Krisztus hirdetett, és magának vall minden keresztény. Krisztusi szociális egyesületeket kell szervezni, vegyünk erre példát németországi hitsorsosainktól kik ezen évben tartották 53. nagygyűléstüket, ahol a munkások ezrei tüntettek hitük mellett és keresztel díszítet zászlai alatt mutatják szervezetségük erejét. Ilyen alapon szervezett munkás, akinek Istene, Krisztusa, hazája, megérdemli, hogy jogos követeléseinek kivívásában szóval és cselekedettel támogassuk. Ily szociálmusz egyesítsen bennünket kik keresztényeknek vallják magukat, s ne egyéb munkáink jogos követeléseink elintézését isten-ágadó naplopókra, ha csak azt nem akarjuk, hogy utódnak Magyarorszában az új honfoglalók rabigájában görnyedeznek és sirva emlegessék azt a kort, mikor az édes magyar földnek magyar és keresztény volt a gazdája. De ne késünk, mert a csábító halójába kerül a nép, e szükséges állam fenn tartó anyag és élvész a hit, hittel a szeretet, jót-mélt idegeneké lesz nemcsak a föld, hanem a hatalom is. Hit és aza, ez legyen az iskola nélkülözése mind olyan

dolgoz, melyek degeneráló hatása kihaló az egész társadalomra, melynek azonban nem a tanító hanem csak a törvény segíthet. Itt vannak azonban szemünk előtt azok a gyermekek, kik a mi tudunkkal, a mi engedékenységünk miatt, sokszor az iskoláév folyamán napokig, hetekig foglalkoznak nehéz munkával. Nem egyszer jött hozzám a gyermek anyja és egész alázattal sirva kért adnám ki fiát az iskolából, elszegődötti börtárnak vagy elküldi az urasági földekre dolgozni, bogaratszedni, munkolt böködni, szántani stb.), mert sokan vagyunk, ugymond, kell a pénz. Mit volt, mit tennem, engedtem a könyörgő anyának, mert tudom, mi az, ha valaki szegény. Itt testileg nem satnyul ugyan annyira a gyermek, hisz tiszta levegőben, a szép természetben könyű munka mellett tölti el igen jó kedvel az időt, de ha vesszük a tömérék iskolai mulasztást, a korai felkelést, ha meggondoljuk, hogy 40—50 gyermek dolgozik együtt az öregbérés, a csósz felgyelete mellett, nem vehetjük könnyelműen a szellemi vesztéséget, az erkölcsi hanyatlást, mit gyermekek ilyenét foglalkoztatása okoz. E bajon segíthet a munkáshép megjelölési viszonyainak rendezése. A tanító szigora, a munkaadóval való érintkezés szintén javít.

E 9 pontban iparkodtam rámutatni azon tételre, hol a tanító szociális tevékenységét érvényesítheti, néptünk helyzetén javíthat és sok ezer lelket kiszabadíthat az istentagadó Jakabok karmal közül.

Szerény dolgozatomban befejezésül magunk érdekében a tanítóról, e sok oldalról igénybe vett olcsó Jánosról, a művelt osztály által lenézett, lesajnált, szegény ördögéről, a nép által csak községi szolgának tartott gyanú ten-surról, az állam és egyház által elhanyagolt, türelmelelajjal bakt, reményességgel táplált, nélkülözhetetlen semmiről kívánok írni. Előbb azonban azt kérdem, honnan veszi a tanító azt az erőt, hogy anyni baj közt el nem pártol attól az igazságtól, melyet a jó ügy érdekében hirdet? Hisz nyolc évig tanult, fontos munkát végez és nem élve, *mint tanító*, 800 koronánál több évi fizetést. De ki tudná a sok bajt felsorolni, a piszkos lakás, a konkolyos szedéci elkeserít, bénít. Igen, mi az oka, hogy tudunk meg ideálisan gondolkodni? Mi? *A hit*, hogy Isten nem fog elhagyni bennünket sem; *a remény*, hogy eljön a jobb kor, melyért imádkozunk; *a szeretet*, mely Isten és a haza iránt lángol fájó sziveinkben.

Tisztelt bírálók talán azt mondják, hogy nagyon setét színekkel rajzoltam a tanítót, illetve annak helyzetét jellemző képet. Hát ez bizony elszomorító kép, de rajzolja meg valaki élénkebb színekkel, próbálja meg, de ez nem lesz jó, nem fog a valóságnak megfelelni, mert helyzetünk nem olyan, de ezt nem akarjuk belátni. Egyszer beszéltem egy hozzánk igen közel álló urral arról, hogy 4—500 forint mily kevés arra, hogy abból, egy modern tanító családjával megéljen. És tetszik tudni mit mondott? Egész elcsodálkozva azt felelte: „Hát nem elég egy tanítónak 500 forint?” És tudják mi az ő fizetése? Mint magánosan álló ember, van teljes uri ellátása és 1000 forint készpénze. És ezért a szép fizetésért többnyire unatkozik. Egy másik ur meg azt mondta, mikor vele szerény anyagi viszonyaink felől beszélgettem: Hát kérem tünni kell bizony, az emberek között mindig voltak és lesznek elégedetlenek. Az ilyen vigasztalás végig sérti az embert.

E fénys fizetésért mit kell tennünk, azt tudhatja minden tanító. Tőlünk várnak mindent. Mi mentjük meg az Egyház, a haza, a hit és erkölcs zátonyra jutott, sülyedező hajóját, míg nálunknál háromszor, négyszer jobban fizetett tisztviselők, karba tett kezekkel, egész nyugodtan nézik, hogyan csapnak össze a mi és megmentésünkre bizott százerek fejei felett a vézes hullámok.

Jó, az igen szép, ha bennünk, Schulmeistereken van a bizalom, mi ezt meg is köszönjük. Fogunk dolgozni, úgy mint eddig, de még jobban, hisz vesztésben a haza; készek leszünk életünket és vértünket is feláldozni és boldogok leszünk, hogy Istenért, édes, jó magyar hazánkért síkra szállhatunk.

De ne feledkezzenek meg a szegény, küzdő néptanítóról!